

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilttör sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-
gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.Előfizetési pénzek és reklamációk,
Feigl Gyula

kardó címére küldendők.

XXI. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
WITTINGER ERNŐ.

30. szám.

A váci siketnéma-intézet keletkezéséről.

Ma, midőn *Dr. Wlassics Gyula*, vallás és közoktatásügyi ministerünk, a *fogyatékos érzékű* gyermekek nevelésügyének országszerte való rendezését megkezdette, midőn a vakok és siketnémák tanítóinak s nevelőinek a kiképzéséről az eddiginél célszerűbb uton módon gondoskodik és a nagyobb népiskolákkal kapcsolatban felállítandó s a siketnéma és vak gyermekek oktatására hivatott *szakiskolák* létre hozása céljából az első lépést is megtette, — e becses lapok mélyen tisztelt olvasót is valószínűleg érdekelni fogja Magyarország *első siketnéma-intézetének* a multja; közöljük tehát ezuttal ezen intézet keletkezésének a történetéből a következőket:

A minden magasztos eszme iránt oly fogékony, szabadelvű *II. József császár* az 1777-ik esztendőben huzamosb ideig időzván Párisban, meglátogatta az emberbaráti érzelmektől áthatott, fenkölt lelkű *de l'Epée* apátot is, a ki akkoriban már évtizedeken át nagy buzgalommal és csudálatra méltó áldozat-készséggel foglalkozott volt a siketnémák oktatásával s a ki ezen a téren fényes sikert aratott már a XVIII-ik század második felében. *De l'Epée* apát intézetében a fiatal császár meggyőződván a siketnéma gyermekek oktatásának és hasznos polgárokká való kiképezhetőségének a lehetőségéről, elhatározta volt magában, hogy hazájába visszatérve azonnal hozzá fog édes anyjával, *Mária Terézia nagy királynőnkkel egyetértőleg* a Párisban látott siketnéma intézethez hasonló intézetnek a felállításához. Így történt, hogy a *bécsi siketnéma-intézet* az 1779-ik évben egy Párisban, *de l'Epée* apát vezetése mellett kiképzett jeles tanítóval az élén megkezdte már működését. Kezdetben csak *hat fiut és hat leányt* gondoztak ebben a siketnéma-intézetben; de csakhamar annyira kifejlődött ez az intézet *II. József* jóvoltából, hogy benne az 1782-ik esztendőben már harminc siketnéma gyermek részesülhetett gondos nevelésben és oktatásban.

A huszadik esztendeje mult volt el annak, hogy a bécsi siketnéma-intézet áldást osztó működését megkezdte, a midőn *Jóleszi Cházár András*, Gömör-, Hont-, Abauj- és Torna-vármegyék *táblabírája*, egyik bécsi utja alkalmával ezt az intézetet is meglátogatta és az itt tapasztalt dolgok által indítva feltette magában, hogy nem nyugszik, míg e bécsi német intézethez hasonló magyar intézet nem jön létre hazánkban is. Vissza-térván bécsi utjából csakhamar megírta azt a felhívását, amelyben mindenkit felkérvén a kitűzött nemes cél megvalósításához való hozzájárulásra és önkéntes adakozásra, a sajátjából 1000 rénusi forintot ajánlott fel a magyarországi siketnéma-intézetnek a felállítására.

Cházár Andrásnak ez az 1799-ik évi szeptember 20-án közzétett lelkes felhívása hazánk

lakosságának színe-java között élénk viszhangra talált. Nemes törekvésének híre eljutott a trón szalmolyáig s *I. Ferenc királyunk* maga is 5000 forintra járult a létesítendő intézet alaptőkéjéhez s az intézet számára kijelölvén a *tanulmányi alap birtokába jutott régi váci püspöki palotát*, országos gyűjtés rendezésével bizta meg az ügynek legbuzgóbb apostolát, *Jóleszi Cházár Andrást*. Az országos gyűjtés az 1802. év végéig 40.000 forintot, az 1811-ik év utolsó napjáig pedig 93.601 forint és 56 krajcárt eredményezett.

A „Váci siketnéma királyi magyar nevelőház” jöltevőinek adományairól beszámoló előttem fekvő hivatalos kimutatás arról tanuskodik, hogy hazánkban már abban a korban is az egyes *egyházak gondozói meg az ifjuság nevelői és oktatói voltak a hazafias, nemzeti és emberbaráti eszmék megvalósítása céljából rendezett gyűjtéseknek a legbuzgóbb tényezői.*

Majdnem ötvenre rug azoknak az iskoláknak a száma, a melyekben a kimutatás szerint lelkesen gyűjtögettek a tanítók és a professorok növendékeiktől a váci siketnéma-intézetre a filléreket. Legyen szabad itt néhány ilyen lelkesen gyűjtő iskolának a sikeres munkásságáról megemlékeznem: 1) a községi deák iskolák 10 frt. 48 krt., 2) a szombathelyi főiskola 77 frt. 24 $\frac{1}{4}$ krt., 3) a pesti nemzeti iskolák 40 frt. 45 krt., 4) a pesti deák isk. 45 frt. 52 kr., 5) a budai nemzeti iskolák 47 frt. 23 kr., 6) a budai deák isk. 50 frt. 36 krt., 7) a veszprémi deák iskolák 17 frt., 8) a pozsonyi nemzeti isk. 80 frt. 24 krt., 9) a győri deák isk. 50 frt., 10) a komáromi deák és nemzeti isk. 32 frt., 11) a győri nemzeti isk. 56 frt. 21 krt., 12) a soproni deák és nemzeti isk. 36 frt., 13) a tatabányai deák isk. 10 frt., 14) a nyitrai deák isk. 5 frt., 15) a körmöci deák iskolák 16 frt. 30 krt. szolgáltattak be a siketnéma-intézet alapja javára a helytartótanács által kezelt budai országos pénztárba.

Szépen gyarapították a kimutatás szerint a római kath. egyház főpapjai és a káptalanok is a siketnéma intézet alapját; p. o. *Herzán Ferenc* bibornok, szombathelyi püspök 100, s a püspöki megye 76 frt., *Mártonyi József* erdélyországi püspök 500, *Kollonits László* kalocsai érsek 1000, *Fuchs Ferenc* nyitrai püspök 2000, *Milasin Miklós* fejevári püspök 500 frt., a *fejérvári káptalan* 300 frt., a *kalocsai káptalan* 136 frt. 12 krt., a *bécsi káptalan* 200 frt., a *soproni káptalan* 20 frt., az *egri káptalan* 2000 frt., *Arady János* esztergomi kanonok és dulcainai püspök, arra a célra, hogy a siketnéma intézetben az egyik másik növendéket a *drágakövek csiszolására tanítsák*, 8000 frt., *Miklósi Ferenc* nagyváradai püspök 500 frt., egy magát megnevezni nem akaró *veszprém egyh. megyei plébános* 2000 frt. összeggel járult az intézet alapjához; nemes buzgalommal követték a főpapok és káptalanok példáját az adakozásban és az adomá-

nyok gyűjtésében e veszprém megyei plébánoson kívül a többiek is országszerte. Nem adtak buzgóság dolgában e tekintetben a panaszra okot az evangéliumi szegénységükről nevezetes *protestáns lelkészek* sem. Örök emlékezet okáért felsorolok itt az ő tiszteletükre néhány adatot: a *községi ág. ev. lelkész* 25 frt. 34 krt., a *komáromi* 49 frt., a *selmeci* 22 frt. 13 krt., a *tolnamegyei ág. ev. lelkészek* 46 frt., a *pestmegyeiek* 46 frt. 41 krt., a *tolnamegyeiek* 42 frt. 25 krt., a *pozsonyiak* 20 frt. 5 krt., az *alhoi ág. ev. lelkész* 8 frt., a *soproni* 22 frt., a *késmárki* 180 frt. 10 krt., a *pinkatői* 75 frt., a *dunántúli ev. ref. lelkészek* 136 frt. 24 $\frac{1}{2}$ krt., a *dunáninneni ev. ref. lelkészek* 274 frt. 55 krt., a *hegybéli kerület ev. ref. lelkészei* 45 frt. gyűjtöttek.

A kimutatás hűségesen beszámol minden kisebb-nagyobb adományról. Ott találjuk abban az egyszerű céhek, községek, vármegyék és főurak nevei mellett a bányászok és kereskedők neveit és adományait is; adakozott erre az intézetre minden nemesen érző jó hazafi egyiránt; de az adományok között még is a legnevezetesebbnek tartom azt az *50 forintot*, a melyet *Held János az egyszerű timár legény ajánlott fel és adott a szent célra*. Legyen áldott emlékezte közöttünk! Megemlékezésre méltó az is, hogy izraelita vallású hazánkfiak sem maradtak távol a nemes feladat megoldásának szép munkájától; a kimutatás tételei között a 613-ik helyen ez a néhány szó olvasható: „*Szinger József tatabányai zsidó hagyott 350 forintot.*”

A midőn *I. Ferenc királyunk Cházár András* országos gyűjtésének a sikere felül meggyőződött, megbizta *Almássy Antal*, es. kir. kamarást és helytartósági titkárt az intézet számára adományozott épületnek az átalakításával és berendezésével, mely munkálatok az 1802. év tavaszán befejeztetvén a „*Váci siketnéma királyi magyar intézet*” az 1802. esztendőben isten dicsőségére megkezdette áldást osztó szent munkáját.

Az intézet első igazgatójává *I. Ferenc királyunk Strommer Ferencet* a bécsi siketnéma intézet egyik tanítóját nevezte ugyan ki, ámde ez az igazgatói állásról annak elfoglalása előtt lemondván, az intézet igazgatását az áldott emlékü király *Simon Antal* győr-egyházmegyei áldozó papra bizta, a ki a siketnémák tanításának módszerét Bécsben hat hónap alatt elsajátította s hazánk közoktatásügyének történetében fényes nevet szerzett. Az intézet első ízben kinovezett oktatói *Schwarzer Antal*, *Kapudári Károly*, és a siketnéma *Fáy Károly* voltak; ez utóbbi az intézetben a szépirás és a rajzolás tanításával bizatott meg.

A váci siketnéma intézetnek, mely 1802. aug. 15-ik napján nyitattatott meg ünnepélyesen, első teljhatalmu királyi biztosává, felügyelőjévé *Almássy Antal* neveztetett ki; az intézet szervezeti szabályzata, a benne követett tanítási módszer a bécsi intézet szervezetének és tanítási módszerének volt

a képmása; pedig maga az intézet első igazgatója *Simon Antal* és első oktatója *Schwarzler Antal* is ismerték a francia oktatási módszertől eltérő német oktatási módszert is jól, s gyakrabban meg is kísérelték, hogy a felsőség engedelmét kieszközöljék arra nézve, hogy a váci siketnéma intézetben a bécsi-től eltérőleg a német rendszert használhasák.

A siketnéma oktatásának úgynevezett francia módszerét *De l'Epée* apát alkalmazta első ízben; ez az oktatási módszer abban áll, hogy a siketnémaikat a jelbeszéd kiművelése, továbbá az írott nyelv igénybe vételével oktatják; a siketnéma tanításának a német módszerét *Heinicke Sámuel*, a lipsei siketnéma intézet oktatója használta először rendszeresen 1778 körül; egyébként a siketnéma oktatásának a lehetőségéről és módszereiről *Bonet János Pál* is írt egy igen érdekes és tanulságos könyvet már 1620-ban Madridban s ebben mind a két módszer alkalmazhatóságát eléggé bebizonyította. *De l'Epée* apát is ismerte az úgynevezett német módszert, de azt igen körülményesnek és hosszadalmasnak ítélvén, nem érvényesítette intézetében. Pedig az úgynevezett német rendszer sokkal célszerűbb a franciánál; mert abban az intézetben, a melyben a német módszert alkalmazták a siketnéma az élőbeszédbeli ügyességet is elsajátítván teljesen visszaadtnak a társadalomnak, míg a francia módszer növendékei, mivel csak a jelbeszédet és az írást tanulják meg, egyedül a kitanult siketnémaikkal tudnak folyékonyan társalogni, az esetben pedig, ha érzékeny emberekkel érintkeznek, azonnal az íráshoz kénytelenek folyamodni.

Az úgynevezett német módszer alkalmazói arra törekednek, hogy a siketnéma dacára annak, hogy nem hall, mégis észre vegye szemével, látásával az érzékeny ember beszédét s azt megértvén előszóval is tudjon arra válaszolni. Ehhez képest az ezen módszert követő siketnéma tanítók növendékeiket először is az élő beszéd elemeinek, a hangoknak kiejtésére oktatják és megfigyeltetik velük, hogy minő ajak és arc-mozdulatokat tesz az ember p. o. az *alma* szó kiejtése közben; ezután az élő beszéd elemeinek a hangoknak az írott jeleit is megismertetvén velük a hangoknak és a betűknek összekapcsolására is megtanítják őket, miközben a képek vagy a természetben felmutatott dolgok szemléltetése által felfogadják velük, hogy az egyik másik előszónak a kimondása alkalmával vagy írott szónak a látásakor mire kell gondolniok, visszaemlékezniök. A német módszer szerint a siketnéma megtanulják a hangokat és szokat hallhatólag kiejteni, betűkkel leírni, a beszédet, írást megérteni, s minden nagyobb nehézség nélkül leolvassák a beszélő ember ajak és arcizom mozdulatainak a megfigyelése közben az élő szó értelmét.

Ezt a német módszert magyar nyelven először *Meszlényi Molnár János* a váci királyi magyar siketnéma intézetnek az a tanítója ismertette meg az 1812. évben megjelent könyvében, a kit a király a korán elhunyt *Simon Antal igazgató* utódja, a nagyműveltségű *Schwarzler Antal* mellé rendelt az 1808-ik esztendőben. Ebből az igen becses munkából ismertem meg én is először ezelőtt 26 évvel a siketnéma oktatásnak német módszerét, mikor a siketnéma oktatással nemcsak elméletileg hanem gyakorlatilag és huzamos ideig foglalkoztam volt.

Schwarzler Antal igazgatósága alatt a váci siketnéma-intézetben már mind a két módszert egyaránt használták; az ő 32 évi igazgatói működése alatt az intézet oly magas színvonalra emelkedett, hogy már a külföld előtt is valóságos mintaintézet hírében állott.

Első siketnéma-intézetünk jó hírnevét igazolták az intézetből kilépő első növendékek is, a kik közül *Balassa Károly*, a magyar és német nyelvben egyaránt járatos kiváló rajzoló, *Henisch Károly* könyvnyomdász, *Groszmann Ferencz* és *Jahn Lajos* szabó mesterlegényeket, *Vongrosovszky Antal* esztergályos-, *Vátzy Minály* és *Poropcsits András* cipész legényeket lehet a helyen felemlítenem.

A váci siketnéma-intézet, a mely a jövő esztendőben ünnepelheti meg fenállásának száz éves jubileumát, s a melynek 1802-ben csak 20 növendéke volt, már évek óta 150-nél több siketnémaát gondozhat. Van ugyan ezen az intézetet kivül még 6 más, siketnéma gyermekek oktatásával foglalkozó intézet is hazánkban, nevezetesen Budapestén 2, Aradon, Kolozsvárott, Temesvárott és Kaposvárott egy-egy; ámde ez a hét intézet mindössze is csak 433 siketnéma-gyermek oktatásáról gondoskodhatik, pedig hazánkban már az 1890-ik népszámlálás adatai szerint is a 16 ezeret is meghaladta a siketnéma száma.

Bizony-bizony! Itt van ideje annak, hogy Magyarország is többet tegyen a siketnéma érdekében! Legyen áldás közoktatásügyi miniszterünknek újabb tervbe vett s a siketnéma neveltetése és oktatása ügyében megkezdett munkásságán!

Péterfy Sándor.

Városi ügyek.

2071. és 2072./1901.

Hirdetmény.

A város tulajdonár képezo a közegei 1. sz tjklyben 2014. h. r. számu szántó a „felső rétegekben”, melyet jelenleg ifj. Schreiner János bír haszonbérben, — továbbá az ugyanazon jegyzőkönyvben felvett 3029. h. r. számu szántóföld a „Guba hegyen” s a 2222. h. r. számu szántó a „vesztő hely” dűlőben, jelenleg Kiss István haszonbérletében, — 1901. augusztus 1-én, d. e. 10 órakor fognak a városház gyűléstermében 1901. október 1-től kezdő bérre nyilvános árverésen haszonbérbe adatul, miről az érdekeltek szívesen értesüljenek.

Köszeg, 1901. július hó 22-én.

Tipka Ferencz,
polgármester.

1745/1901.

Hirdetmény.

Köszeg szab. kir. város 1900. évi számadása s alapjainak számadásai az 1886. évi XXIII. t. c. 142. §-a értelmében 1901. évi július 28-tól kezdve 15 napon át a hivatalban közzétételre kitételek s minden városi adózó adatai betekintetnek.

Köszeg, 1901. évi július hó 26-án.

Tipka Ferencz,
polgármester.

Péterfy Sándor ünneplése.

Péterfy Sándor kir. tanácsost a felső vasi agost. hitv. evangélikus egyházmegyei tanító-egyesület, folyó hó 4-én tartott gyűlésén, *Hammer Gyula* közegei tanító iudítványára közlekedéssel tiszteletbeli tagjává választotta.

Hétlőn, folyó hó 22-én délelőtt egy küldöttség kereste fel a jelenleg Köszegen időző *Péterfy* Sándort hogy tudomására adják megválasztását.

A küldöttség tagjai voltak: *Stráner Vilmos* pinokati lelkész, egyházi elnök, *Ebenspanger János* felsőlővi tanítóképző-intézeti igazgató, világi elnök, *Bayer János*, az ünneplőnek egykori tanára, *Eitner János*, *Jakab Elek* (Rétfalu), *Bácz Kálmán*, *Hammer Gyula*, *Karner Frigyes*, *Michaelis Izidor*, *Marton Károly*, *Pröhle Henrik*, *Zeermann Mihály*, *Bükkösd*, *Amtmann János*, (*Rohonc*), *Brunner János*, *Fleck Károly* (*Rohonc*), *Ziermann V.* (*Rohonc*). A küldöttséghez csatlakozott a jelenleg itt tartózkodó *Hrabovszky István* egyházmegyei felügyelő is, a kik megjelentek az ünneplő lakásán s átadták a díszokmányt beszéd kíséretében.

Ebenspanger János volt a küldöttség szónoka, kinek szép szavait a következőkben foglaljuk össze:

Börne a 19. század küszöbén azt mondta *Jean Paul*-ról, hogy akkor megállva várta vajjon gyenge nemzedéke követi-e? *Péterfy Sándor* már huzamos idő óta, de különösen a 20. század elején szintén nézhette, vajjon Magyarország tanítói követik-e példáját, példáját, melyet önművelődésben, hazája és egyháza szeretetében, hivatalos kötelességeinek teljesítésében, a Pestalozzi-szeretet érvényesítésében adott. Sokszor sajnos tapasztalhatta, hogy az nem mindig történt. Hiába, nehéz dolog a kipróbált mesterrel lépést tartani. Hogy a haladás nem volt olyan, hogy az kívánatos lett volna, annak sokszor nem a tanítók, hanem a körülmények voltak az okai. A jóakarát a tanítók körében meg volt, meg van. Erről tanubizonyosságot tesz az is, hogy a vidék tanítói, a honnan *Péterfy Sándor* származik, július 4-én egyhangulag és nagy lelkesedéssel a tanítók a tyját egyesületünk tiszteletbeli tagjává választották, miről egyházmegyénk is nagy örömmel értesült; kéri ezt tudomásul venni, a tanítók szeretetét és törhetetlen ragaszkodását szívesen fogadni és annak biztosítékul tekinteni, hogy a tanítók vezérük ragyogó példáját óhajtják követni. Kéri végre az Istent, hogy *Péterfy Sándort* a haza, az egyház, művelődésünk és tanítóink érdekében még sokáig éltesse, megáldja!

Lelkes éljenzés után az ünneplő válaszolt.

Kedves jó barátom, szeretett testvéreim! A midőn az általatok őszinte szívvél nyújtott kiténtetésért köszönetet mondok, nekem is eszembe jut Börnének egyik aphorizmája, az, a melyben elmondja, hogy a miként a csekély értékű jelentő legkisebb arab számjegye az 1, a nagyobb értékű képviselő kilences számjegyek fölé kapaskodva az egyesek helyéről a tízesek, százások és ezerek tekintélyes polcára emelkedik, úgy kerül némely csekély benső értékkel bíró ember, sőt testület is az érdemesebbek kihasználásával, a körülményeket ügyesen a maga előnyére kizsákmányolva a kapaskodón fölfelé haladva az egyik tisztes magaslatról a másira, s a miként máskor, úgy most ezuttal is azt a gondolatot ébreszt fel bennem Börnének ez az aphorizmája, hogy vajjon nem ezt az utat kellene-e nekünk, a népoktatásügy munkásainak is követnünk, hogy magunknak s állásunknak könnyű szerrel köztiszteletet, tekintélyt szerezhessünk. Ámde miként egyébkör minden, ha úgy ma itt körötökben is még inkább, visszaradi lelkem az emelkedésnek attól az utjától és módjától, a melyet Börnének ez az aphorizmája körül ír.

Nem mernék itt nyíltan szemetekbe nézni, az én áldott lelkű jó öreg professorom előtt itt megállni, ha azon a pályán, melyen Isten csodálatos irgalmából és kegyelméből gyermek-ifjúkorom óta haladok, más erkölcsi életetvet követtem vagy másokat más erkölcsi életetvnek a követésére buzdítottam volna, mint a melyet *Beyer János* jó öreg professorom üdvözítőnk emez igével lelkembe oltott, szivemben megtermékenyített: „*ki közületek ki akar lenni, nagy akar lenni, az legyen a ti hűséges szolgálatok*”. — Hiszem, tudom és vallom is mindent kezdettől fogva, hogy a magyar népoktatásügy munkásai csak is ennek az erkölcsi életetvnek a követésével szerezhetik meg a nép, a nemzet szemé előtt azt a tekintélyt, a melyért ahitozunk és megvagyok győződve a felől, hogy a minő hűséggel és mertekben szolgálja a tanítósság nemzetek legszentebb érdekeit, olyan bizonyosan és olyan mértékben várhatjuk állásunk és munkánk méltatását, testületünk megbecsülését, jutalmat. Nem kell azt nektek kedves testvéreim sokat magyarázgatnom, hogy ma mar egészen más, sokkal kedvezőbb a magyar néptanító állása, mint a minő volt az ezelőtt 43 évvel, a midőn én segédtautóva lettem. Áldom a Gondviselőt, hogy a tanítói állás emelkedéséhez e hazában én is hozzájárulhattam, hogy kartársaim között a nemzeti és kartársi közérzületet apogátva a tanítói tekintélynek és jólétnek emelkedéséért mi tolem tellett, megtehettem Munkásságom sikereért legyen dicsőség Istennek és köszönet az én áldottlelkű jó öreg professoromnak, ki togekönnyű tette lelkemet nemzetem, hazánk és kartársaim hűséges szolgálatára.

Jóságos lelkű atyai barátom, jó öreg professorom! Engedd meg, hogy a te öreg tanítványod, kit kartársai egyesületeik tiszteletbeli tagjukká választottak ország-szerte, kezdet megcsókolhassa azért a jóságért, a melylyel engem nemcsak addig neveltél és oktattál, míg tanítványod voltam az iskolában, hanem azon túl is, a midőn a tanítói pályán ki-kifáradva pihenőre ide szülőföldem vidékére áldott emlékü édes anyám, testvéreim és rokonaim körébe jöttem. Bizony-bizony hálás szívvél emímerem és vallom, hogy a te bölcs vezetésed, neues példád és lelkemnek iránytadó segedelmed nélkül soha sem lehetett volna belőlem nemzetemnek és kartársaimnak hűséges öreg szolgálja. Az Isten áldjon meg! Ti pedig kedves testvéreim! kiket szívetek ma hoztam hozott, fogadjatok ismételve hálás köszönetemet és adjátok ezt át küldötteknek is és mondjátok meg nekik, hogy a magyar tanítók öreg szolgálja várva-várja az időt, a melyben az ország minden egyes tanítója évenként meghozza a kartársi szent szeretet oltárára a maga bármily szerény, de Isten előtt kedves áldozatát!

E szép szavak elhangzása után a küldöttség az ünneplővel a Struc-szállóba ment, hol a fehér asztalnál történt még egy szép momentumot kell megörökíteni. A társaság ugyanis *Péterfy Sándor* kezdeményezésére, ki maga jó példával járt elől, szép összeget gyűjtött az Éötvös-alapnál létesítendő *Arca-alap* javára.

A szép alkalomnak méltó befejezése volt e tény is, emlékezetes minden jelenvoltra nézve.

Péterfy Sándornak jóságos lelke, meleg szeretete az általa vezetett ügy iránt hason mindazokra, kik vele együtt töltötték ama szép percekét s legyenek ók is lelkes apostolai az ő nemes törekvéseinek.

H i r e k.

— **Személyi hir.** *Szűjhalgy Gyula* udvari tanácsos, kerületünk orsz. képviselője egyelőre befejezte kuráját *Dreiszker dr.* vizgyógyintézetében s tegnapi haza utazott *Rohoncra*.

— **Gromon Dezső a honvédlaktanyában.** *Gromon* Dezső honvédelmi államtitkár a héten Köszegen időzött ismerőseinek látogatására. Itt tartózkodását az államtitkár arra is felhasználta, hogy megsejmelje a honvédlaktanyát. A civilruhás urat, a ki sorra járta a szobákat s mindenüvé bekukkantott kezdetben kissé bizalmatlanul fogadták s már éppen kérdőre akarták vonni, midőn *Szendy* századossal találkozott. Annak bemutatta magát.

— **Gromon vagyok.**

A kapitány sapkájához emelte kezét s megtette jelentését. Az államtitkár folytatta szemléldéséit s különösen tetszettek neki a raktárhelyiségek. Közel egy órai látogatás után az államtitkár szíves köszöntéssel távozott a laktanyából.

— **Esterházy Miklós herceg fegyvergyakorlaton.** *Esterházy* Miklós herceg, tartalékos huszár-hadnagy, jövő hó 16-án fegyvergyakorlatra bevonul *Pozsonyba*. A hercegnő erre az időre tengeri fürdőbe utazik, a hova térje fogja elkísérni.

— **Papok tisztelgése.** A szombathelyi egyházmegyeének *Esterházy* Miklós herceg kegyuraságához tartozó papjai, számszerint tizennégyen, t. hó 24-én megjelentek Lékán, hogy üdvözöljék a hercegi családot a jövődéli patronus megszületése alkalmából. A hercegek rendkívüli szíveséggel fogadták a papokat, kik a kastélyban elköltött fényes ebéd után ugyanazon napon távoztak Lékáról, a legszebb emlékeket vivén magukkal a hercegi család kegyességéről s lekötölöz szíveségéről.

— **A közegei szőlők veszedelme.** Hatósági intézkedésre folyó hó 23-án Köszegre érkezett *Bernhardt* Rezső m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, hogy a gyanusnak talált szőlőket a hatóság s egy bizottság közbenjöttével megvizsgálja. *Biberauer Vilmosnak* a „*Grundbecker*” dűlőben levő gyanusnak talált szőlőjében a mondott nap délutánján megjelentek: *Bernhardt* Rezső szőlészeti felügyelővel *Tipka Ferencz* polgármester, *Schlappner Pál* helyfelügyelő, *Hettlinger Antal* s *Dillmann Lajos* hegymesterek, *Biberauer Vilmos* és *Rusa Gyula*

érdekelt szőlőbirtokosok, továbbá Draskovits Imre polg. isk. tanár, Palatin Gergely főgimnáziumi tanár, Lamp János s több szőlőbirtokos. A szőlészeti felügyelő több tőkét kiasatott s azokon a filloxera jelentését konstata. A bizottság tagjai is meggyőződtek erről göröcsővel szemlélve a megtamadott tokeket, melyeken a pusztítás különben szabad szemmel is látható volt. Ennek tolytan megállapodás történt arra nevezve, hogy a szőlészeti felügyelő kedvező idő esetén anguszus hó első szombatján a bizottsággal egyetemben bejárja a szőlőhegyeket, hogy meggyőződjék nincsen-e több filloxeras hely, másrészt hogy a talajviszonyokat megismerje s ennek alapján a birtokos közönségnek a szükséges utbaigazítást előadás formájában megadja. A szőlészeti felügyelő a vizsgálat eredményéről jelentést tett a földművelésügyi miniszteriumhoz a filloxerazáró elrendelése végett.

— **Az inzultált Esterházy hercegné.** A privígyei választással kapcsolatban a múlt héten bejárta a lapokat az a hír, hogy a választók egy csoportja az országgyűlést inzultálta *Andrássy* Manoné grófnét és *Esterházy* Miklósné hercegnét. Amennyiben — tudunkal — ezidőszerint csak egy Esterházy Miklósné hercegné létezik Magyarországon, annyiban érdekel bennünket a dolog, mert tudjuk, hogy a hercegné Lékáról, — hol ezidőszerint a hercegi család nyaral — nem volt távol az utóbbi hetekben.

— **Honvéd-zászlóaljunk gyakorlaton.** Honvéd-zászlóaljunk jelenleg ezredgyakorlatokat vezet Sopronban, honnan auguszus hó 3-án érkezett vissza Kőszegre. Sokaig ezáltal sem maradnak itthon, amennyiben auguszus hó 27-én a veszprém-megyei hadgyakorlatokra mennek. Az idei manőverek igénybe fogják venni honvédekünket, amennyiben naponta erős meneteléseket kell végezniük. A legkisebb távolság 30 kilométer lesz. Kankulat torrószágban ez nem irigylésre méltó kötelesség.

— **Jaroggyakorlat.** A soproni 18. honvédegylet ezrednek 10 emberből álló járőre *Köder* Vilmos hadnagy és *Fannay* Kornel tisztihelyettes vezetésével folyó hó 24-én Kőszegre érkezett s innen másnap tovább mentett Szombathely irányában, hol a szombathelyi huszárezred járőrsapátjával viszonyosságban gyakorlatot végzett.

— **Anonym feljelentést** tett valaki — valóban bator, jellemes férfi lehet — a belügyminiszternek, elpanaszolva, hogy a kőszegi talvi tejelárusítók részben meg „szeitlit” használnak, hogy a kerékpárok elgázolják a járó-kelőköt, hogy a belvárosi Wierer-ház árnyékszéke a közcsatornára van elhelyezve, s hogy a katonai alreáliskola gazdasági épületéből kifolyó szennyvíz megfertőzi a sétáló levegőjét. Ugyáztzik az utóbbi a tisztességérzetet is megfertőzi, mert különben nem tenné teljelentését névtelenül. Mennyivel egyszerűbb személynél és bizalmasan, vagy nyíltan és aláírva az illetékes hatóságoknál megtenni a panaszt, és ha ennek nem lenne fogadtatja, akkor van a felsőbb hatóság igénybe vételének helye, — de ekkor sem névtelenül. Egyébként úgy tudjuk, hogy úgy a rendőrség, mint a polgármesteri hivatal a panasz tárgyát képező ügyekben már régebben megtették és állandóan megteszik kötelességeiket. Az igaz, hogy nem ártana a mulasztókkal szemben nagyobb erélyt, szigorúbb intézkedéseket alkalmazni. Csak a példát statuáló szigorú büntetésnek van mélyrehatóbb fogadtatja.

— **Bunvizsgálat Fay Ede ellen.** A szombathelyi kir. ügyészség, mint értesülünk, *Fay* Ede kőszegi volt erdőmester ellen megindította a bunvizsgálatot.

— **Halalozás.** *Krausz* Adolf m. kir. adóellenőr neje született *Bráder* Ida folyó hó 26-án, tüdővész következtében elhunyt. Temetése tolyó hó 28-án lesz Felső-Eőrdött. Ugyanazon napon, alig pár órai időközben halt el *Krausz* Adolf ellenőr sógora is.

— **Füzdövendégek.** Dr. *Dreiszker* József vizgyógyintézetébe újabbán a következő füzdövendégek érkeztek: *Heckenast* Károly, hivatalnok, Kismarton; *Tomanek* Gyula, vasuti tisztviselő, Szombathely; *Bendekovits* Sándor, uradalmi számtartó, Lipárt; *Greiler* László, vasesztorgályos, Szombathely; *Kováts* Ferenc, állami tanító, Magasfok; *Meisner* J. és fia Pásztor (Sopron); *Jambor* Istvánné Budapest; Dr. *Szente* Béla, ügyvéd, Budapest. A héten látogatóban megfordultak itt Esterházy Miklós és Rudolf hercegek; *Reiszig* Alajos, Kámon; *Nagy* Jenő, főispán, Magyar-Óvár; Dr. *Rhorer* Ödön, ügyvéd, Szombathely; *Szél* Ignác, államtitkár neje, Tápláns; Dr. *Poszvács* Sándor, orvos, Sopron; Dr. *Takács* Bence, Szombathely; *Becker* László, Szombathely.

— **Anna napja.** Mint minden évben, úgy az idén is megünnepelték Anna napját a kőszegi vizgyógyintézetben. Dr. *Dreiszker* Józsefnél délben az összes füzdövendégek üdvözölték névnapja alkalmából s elhalmoztak virágcsokrokkal s egyéb ajándékokkal. A vidékről is számos üdvözlés érkezett levélben és távirati úton.

— **Bécsi katonai növendékek Kőszegen.** A héten a bécsi katonai műszaki akadémia mintegy hatvan növendéke érkezett Kőszegre s itt *Wessenberg* kapitány vezetésével mellett műszaki felvételeket készítenek. A növendékek a katonai alreáliskolában vannak elhelyezve s körülbelül auguszus közepéig maradnak itt.

— **A váci siketnéma intézet keletkezéséről** lapunk mai számának vezető-cikkelyében *Péterfy* Sándor kir. tanácsos szívessege folytán érdekes ismertetést közlünk e humánus intézményről. Különösen aktuális e théma most azért is, mivel *Wlassics* Gyula kultusz miniszter figyelmét is felkeltette a siketnéma sorsa, akiknek érdekében a minisztertől sok jót várhatunk a közel jövőben.

— **Villamos vasut Rohoncon.** *Szűcs* Gyula udvari tanácsos, orsz. képviselő kezdeményezésére Rohoncon villamos vasut létesül, mely a távol fekvő vasuti állomást kötné össze a községgel. A villamos üzemi szárnyvonal közigazgatási bejárása tolyó hó 30-án lesz megtartva.

— **Az állategészségügy kezelésének megvizsgálása.** *Trombitás* Ignác állategészségügyi felügyelő folyó hó 26-án

a kőszegi szolgabírói hivatalban megvizsgálta az állategészségügy kezelését, hol mindent a legnagyobb rendben talált.

— **Jerabek József,** cs. és kir. udvari szállító Prágában, ezennel közhírré teszi, hogy a mindenütt elismert kitiűnő sonkaja mindig frissen, Kőszegen csak *Waisbecker* Ede utódljánál *Schaar* József-nél, kapható.

— **Anyakönyvi statisztika.** A kőszegi anyakönyvi hivatalban az utóbbi időben a következő születési- és halálozási eseteket jegyezték be:

Születés.
Julius 21-én. Róth Ferenc és Hochecker Mária, leánya, Mária, róm. kath.

Julius 21-én. Német Ferenc és Adonits Róza, leánya, Erzsébet, róm. kath.

Julius 21-én. Bösz Gyula és Hochecker Teréz, leánya, Emilia, róm. kath.

Julius 21-én. Torda János és Loibersbeck Anna fia, Samu, ág. hitv. evang.

Julius 21-én. Roka Mihály és Mersits Rozália leánya, Mária, róm. kath.

Julius 22-én. Kasper János és Ritter Zsuzsanna fia, János, ág. hitv. evang.

Julius 22-én. Örend Frida leánya, Irma, r. kath.

Julius 27-én. Csizmazia Ferenc és Grill Márta leánya, Mária, róm. kath.

Halalozás.
Julius 26-án. Krausz Adolfné, m. k. adóellenőr neje, ág. hitv. ev., 32 éves, tüdőgümőkór.

— **Befoző-pergament-papír,** továbbá gyümölcsimkék különféle telirattal és p.: eper, ribizke, cseresznye stb. stb. kaphatók Róth Jenőnél.

— **Hirdetmény.** A bosnyák-hercegovinai országos kormány pénzügyi szolgálatában legközelebb több fogalmazó-segédi állás a X. fizetési osztályban 2200 korona fizetés és 600 korona esetleg 800 kor. pótlékkal, tehát összesen 2840 kor. esetleg 3000 k.-val, és több pénzügyi fogalmazó-gyakornoki állás a XI. fizetési osztályban 1600 kor. segélydíjjal fog betölteni. A pályázóknak keresztlevelükkel (születési bizonyítvány) érettségi bizonyítvánnyal a jogi tanulmányok végzését tanúsító végbizonyítvánnyal, az államvizsgálati (szigorlati) bizonyítvánnyal, a testi alkalmatosságukat igazoló bizonyítvánnyal és nyelvismereteik bejelentésével ellátott folyamodványukat a sarajevói országos kormányhoz kell intéznie. A már államszolgálatban levő pályázók folyamodványukat felettes hatóságuk utján adják be. Közvetlen a sarajevói országos kormányhoz beadott folyamodványokra 80 fillér bosnyák-hercegovinai bélyegtel kell ragasztani, a magyar illetve osztrák hatóságok utján beadott folyamodványok a megfelelő magyar illetve osztrák bélyegilleték alá esnek. Magyarországon illetve Ausztriában kiállított és az ottani bélyegilletéknek megfelelően bélyegzett okmányok mint mellékletek tovább bosnyák-hercegovinai bélyegilleték alá nem esnek. Más iratok és hivatalos kiadványok, melyek csak mint mellékletek esnek illeték alá 20 fillér bosnyák-hercegovinai bélyeggel, ha pedig a folyamodvány magyar illetve osztrák hatóság utján nyújtatik be, a megfelelő magyar vagy osztrák mellékleti bélyeggel látandók el. Bosnyák-hercegovinai okmány bélyeg hiányában a megfelelő pénzügyi esatolando.
Sarajevó, 1901. június havában.
A bosnyák-hercegovinai országos kormány.

Különfélék.

* **Darvin szelleme.** Nem tudományos dolgokról lesz szó e sorok között, habár fölötte ékeskedik egy világhírű angol tudós neve, aki azt állította, hogy az ember a majomtól származik. Ugyan kereshetne közöttünk lámpással is követőket, mert ki lenne oly dőre, hogy elhigye a jábornak azt, miszerint az ő ősapja nem hős volt — hanem egy majom? . . . Nem! ezt nem hiszik el, vagy ha akad is, aki elhiszi, az csak tudós lehet és ezeknek száma igen csekély az emberiség között. Mi, — a többség — tagadunk! De mégis, ha figyelmesebbek volnánk önmagunkra, lehetetlen észre nem venni azt, hogy a Darwin szelleme szüntelen kísért bennünket és nincs a földön olyan beszélő ember, akit elkerült volna. Kisértését annyira megszoktuk, annyira mindennapias lett előttünk, hogy tudmást sem akarunk venni róla, — pedig valójában egy nap sem élünk anélkül, hogy ne lett volna nálunk.

Világosabban beszéljék. Én az angol tudós, a Darwin szelleme kísértésének tartom azt, hogy mi legszívesebben és leggyakrabban hasonlítjuk egymást az állatokhoz. Tessék bárkinek elgondolni egy napot csak becses életében, hogy azalatt a huszonnégy óra alatt embertársát valamely állatfajhoz ne hasonlította volna. Ezt már határozottan kétségbe vonom és támaszkodásom mellett, mint tanukat sorba, de rendetlen sorba állítom a szokottabb kifejezéseket, de amelyek nemcsak mi közöttünk, hanem váltakozva az emberiség között széles e világon nagy elterjedésnek örvendenek.

Ott kezdem, hogy a szabó : kecske, az ügyvéd : pióca, az anyós : sárkány, de a hogárszemű kis leány : liba, aki, ha férjhez megy, nyomban szarvakat rak, pedig azelőtt csupa galambozta, gerlicézta a férjét. A tolvaj : jó madár, de arról sem tehet, hogy szarka termeszte van. A tudós : bagoly, hanem azért a felesége : kacsa, mert sokat hápog. A város legszebb leánya : páva, pedig nincs több esze, mint a tyuknak. Az énekesnő : csalogány, hanem azok közt is ritka, mint a fehér holló, akinek jó hangja van, többnyire hiányos öltözékkel igyekeznek a hatást pótolni, miért a közönség közül a birka türelmüket is elfutja a pulyka méreg.

A költő gondolatai szárnya kelnek : míg hattyudalát írja és mégis sokszor rámondják, hogy bogarai vannak. Ilyenkor mint tegyen? Hallgat, mint a siket disznó a buzába. Olykor a hitelezők is körül dongják

és szemtelének, mint a verebek, csipik, mint a darázs, s amit hangya szorgalommal összegyűjtött, éhes farkasok móljára neki esnek.

A pap a nyáját őrzi, s ha alszik, csak úgy mozog, mint a főtt hal a tányéron. Az álmos cseléd letekszik a tyukokkal (korán), napközbe pedig úgy halad a munkájával, mint a rák, pedig sokat akar, mint a szarka. Vannak emberek, akik ravaszabbak a rókánál s ezáltal lóvá teszik barátjaikat, de ez is a barátok számarésza miatt esik meg.

Ha két ügyvéd veszekedik, tudjuk, hogy egyik varju a másiknak nem vájja ki a szemét. A kis bakfis fürge, mint a mokus és ha megszólítják, úgy elpirul, mint a rák. A tanító bácsi pedig a példabeszédekből biztatja tanítványait : „tanulj tinó, mert ökörd lesz belőled!” Melleleg megjegyzi, hogy az a flu nagy csacsi!

A félénknek nyul szive van, akit mégis behálóznak olykor. Lehet szeretni, mint a gerle, csókolozni, mint a galamb, de azért szép a darázs derék és bárány szelidség is. Király : az oroszlan, álnokság : a kigyó, hűség : a kutya, de a falánk ember : sáska, aki mind-ezektől eltekintve lehet medve-járású (cammogó). A végrehajtó : vámpír, aki rácsap üli módon az áldozatára. Ha egyszer a nép járomba hajtja a fejét, úgy kergetik lóhalálba, mint a kopót. Végül is szarvas hiba, mikor a szakó módon fecsegőnek szavai közül kilóg a lóláb. A mai fiatalságnak csigavét foly ereiben, csupa csodabogarak és tisztességes házról coki! nekik. Némelyeknek disznó szerencsájük van, pedig annyit értenek a mesterségükhöz, mint a ló az ábecéhez, de ha ezt szemébe mondjuk, már a tyukszemére léptünk. Reánk agyarkodik, farkasszemét néz, aztán szedheted a ludtalpatat, ha azt akarod, hogy az irhád épen maradjon. Különbö eb esont hamar beforr.

Az ifju, mint a lepke, csapodár és akad, aki lépve megy, pedig soknak sas orra, barom állása van s úgy pislog, mint a béka. Ugrál ide-oda, mint a bakkecske, begyeskedik, nyújtózik illetlenül, mint az agár és könnyen él, mint a here.

A leány nem baj, ha házi tücsök, csak sok pénze legyen, bele lovalják a szerelembe, bárha kevély is, mint a páva, majd lesz a csacsogó madárkából a szobacicusnak bosszantója. A végén a férj felsőhajt : ebül szerzett vagyonnak ebül kell elveszni. Minden reggel részeg, mint a disznó, s ha alszik egy keveset, kutya beja sincs! Az asszony rájja, mint a szű, hanem ez neki szunyog-csipés.

A jó tanuló : könyvmoly, ki szorgalmasan tanul a kutyafejű tatárokról. Aki haldoklik, a halálmadással cimborál. De ha tovább folytatom ezt a Darwin-eszmét, eljáróm a rókátancot és a halak is kikacagnak. Csak annyi koronát óhajtanék minden kedves olvasónak, ahányszor az életben számárnak és majomnak neveztek, kiskorában : szemébe, nagykorában : a háta mögött. Végül befejezem az angol tudós szellemének hallhatólag megjelenő kísértőt nem azért, mintha még száz ennyi nem volna belőle szavakra változtatva közöttünk, hanem hogy ennyi éppen elég a szellemidzésből.

Tudom, hogy ezekből sokat, nagyon sokat letagadnak, hanem egyet senki sem tagadhat el Darwin szellemének közöttünk szálló alakjából, azt : hogy mind-ujájunkat a golya hozott!
Péterfy Tamás.

Nyilt-tér*).

— **A makacs gyomor.** Az illető, a ki rosszul emészt, szomorú és lehangolt lesz. Környezetének legcsekélyebb ellenmondását sem bírja eltűrni, nagyon ingerlékeny és hozzátartozói nagyon nehezen tudnak valamit kedvére tenni. Fizikai tekintetben a dolog még másképp áll. Az ember fél minden tápláléktól, mert azt magához veszi, időnkint szörnyű fájdalmakat okoz. Először légzési nehézségeket érez az ember és oly érzés támad, mintha valamely nehéz tárgy feküdnék a gyomron. Erre oly heves görcsök keletkeznek, mintha a belek szét akarnának szakadni vagy pedig makacs égést érzünk. Ha oly étkek kerülnek oda, amelyeket a gyomor nem bír megemészteni, akkor hányási rohamok állnak be, melyek a testet nagyon kimerítik. Főfájásában, valamint belfájalmakban szenvedünk s így a belek szintén nem működnek jobban a gyomornál, minthogy ennek rossz befolyásától szenvednek. A vér elszegényedik és általános nagy elgyengülés a következménye ezen állapotnak. Ují sa Ön meg vérét egy hatásos erősítő szer alkalmazása által, aminők a Pink-labdacsok és kétségtelenül ugyanolyan eredményt ér el, Silreiber Mór, tekintélyes kereskedő Beltenyeren. u. p. Tenke. Ez a nejjével vetette be a Pink-labdacsokat és annak ez által egészségét ismét visszaszerezte. Kijelenti, hogy ezen labdacok nejjét oly gyomor-bajból gyógyították ki, amelyen több hónapon át szenvedett, valamint a folytonos fejfájásból, amely szenvedéseit csak fokozta. Mindez most eltűnt, — monná a férj — és egészsége, nagyon rövid de rendkívül hatásos kezelés után kitűnő.

A Pink-labdacsok a vér megújítása által meggyógyítják a vérszegényeket, sápkort, neurastheniát, idegbajt rheumat. Ezenkívül nagyon hatásosak mindeneműtuleröltetés vagy kicsapongásból származó általános gyengeségnél.

A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár : *Török* József gyógyszerárban, Budapest, Király-útca 12.

* E rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Lapunk egyes rovatait, a hír-rovat kivételével, mindenkor asombaton délben zárjuk le.

kapható J á n o s a G y u l a csemege-kereskedésében K ő s z e g e n.

Vasuti menetrend.

Állomások	II. III. oszt. kocsikkal			
Közepnépári idő.	reggel	d. e.	d. e.	d. u.
Kőszeg ind.	4 ⁵⁵	7 ⁰⁰	11 ⁰⁰	5 ⁴⁰
Lutacsbánya (m. h.)	5 ⁰⁸	8 ⁰⁰	11 ¹⁰	5 ⁴⁰
Nemet-Genes (m. h.)	5 ²⁴	8 ²⁵	11 ²⁰	6 [—]
Szombathely érk.	5 ³⁹	8 ⁴⁰	11 ²⁵	6 ²⁵
Szombathely ind.	6 ⁴⁵	10 ⁴⁵	3 ¹⁵	7 [—]
Nemet-Genes (m. h.)	7 ⁰¹	10 ⁵⁶	3 ¹	7 ⁴⁵
Lutacsbánya (m. h.)	7 ¹⁶	11 ¹²	3 ¹⁶	8 [—]
Kőszeg érk.	7 ³¹	11 ²⁶	4 ⁰¹	8 ²⁵

*) Csak kedden és pénteken közlekedik.

† Junius 1-től szept. 15-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

Szombathelyről indul:

Bécs felé:	ind.	4. —	5.50	9.00	2.19	4.41	6.43
	érk.	8.55	9.52	1.40	5.35	9.35	11.50
Kanisbánya:	ind.	d. e.	11.07	d. u.	2.14	este	7.33
	érk.		1.35		4.08		10.22
Budapestre:	ind.	regg.	9.08	d. u.	12.40	éjjel	11. —
	érk.		2.05	gy.	7.15	szv.	9.15
Graczbá:	ind.	regg.	6.06	d. e.	11.10	d. u.	3.16
	érk.		10.30		3.36		7.35
Rumfeld:	ind.	d. e.	9.25	d. u.	3.25	este	7.20
	érk.		10.32		4.32		8.27
Fozsonyba:	ind.	reggel	4.40	d. u.	12.20	d. u.	3.05
	érk.		11.30	(Csorna)	3.10	(Fozsony)	8.32
Pinkafőre:	ind.	reggel	6.14	d. u.	3.20	este	7.15
	érk.		9.14		6.22		9.58
Székes- fehérvárra:	ind.	reggel	2.50	d. u.	12.40		
	érk.		8.22		6.03		

Pályadíjazott elsőrangú

Kerékpárok

Rösler és Jauernig

cégtől Aussigben.

Egyedüli képviselő Kőszeg és környékére

Heidenreich Lajos,

kinek ismeretes kerékpár-műhelyében mindentéle javítások pontosan és olcsón eszközöltetnek.

STANDARD

életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapították 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4 ik szám.

(Standard-palota.)

Évi bevétel 30 000 000 kor.
Kütiált nyereségyrészek . . . 170 000 000 kor.
Vagyón 240 000 000 kor.
Halálesetek folytán kifizetve 484 000 000 kor.

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjzúzetése elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után.

Szabad háboru-biztosítás néptelkelők részére.

Díjtablázatok kívánatra küldetnek

Schneider-fele **Páfrány-tokocskák,** Galandózz elhajtó.)

Millió embernek e szer visszaadta teljes egészségét!

Kik galandoferegben és gyomorhajban szenvednek.

Pántlikagilisza fejestől,

a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül, jóállás mellett, a leggyorsabb idő alatt (8 perc alatt) teljesen elhajtatik. Ezen kitűnő gyógyszer fájdalom nélküli gyors és biztos eredményeért jótétnek nyújtatik. Nem árt, ha pántlikagilisza-féreg mind is jelen. — Az élekor megjelölendő. — Torvényesen védve. Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföldi részére 4 forint postai utánvétellel vagy 8.50 előre való beküldésével. A pántlikagilisza tünetei a következők: Az arc halványvárga, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, bevont nyelv, emésztéshetenség, étvágytalanság, felváltva moho étvágytalanság, gyakori rosszletet vagy éppen ájulások a szédülés főleg éhgyomorral, egy gombolyag felvételével egész a nyakig, nyálközegyelemelés, a toat megdaganása, gyomorsav, gyomorfűv, gyakori felbőfűgés, belgőres, lengergetés, hullámszerű mozgások, szűró, szívó fájdalmak és szűrés a belokban, szűrdobogás, a vérkeringés rendtelenségei, különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló fűfűjás, a búskomorságra való hajlam, életuntág és a halál óhajtatás.

Egyedül valódi kapható: **Schneider József** gyógyszerésznel, **Budapest, Fű-utca 45.** (Délmagyarország.)

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható Kőszegen: Jánosa Gyula, Schaar József, Unger József és Wenzl Eduard fűszerkereskedésében.

Nyilvánosköszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész úrnak Neunkirchenben Ausztriában, az antiarthritis és antiarthritik vértisztító tea feltalálójának vértisztító hatású készvényénél és reumatizmusban.

Ha e helvitt a nyilvánosság elé lépek, úgy ez azért történik, mivel kötelességemül tartom, Wilhelm Ferencz neunkircheneri gyógyszerész úrnak köszönetemet kifejezni azon szolgálataiért, melyekkel súlyos reumatikus bajomban vértisztító-teájával segítségemre volt s hogy azután másokat is, a kik e borzasztó bajnak alávettek, e pompás teára figyelmeztessenek. Nem vagyok képes kinzó fájdalmamat, melyet 3 éven át minden időváltozásnál éreztem s melytől semmi gyógyszer, sem a Bécs melletti badeni kűnfűrdő nem szabadított meg — leírni. Ámatlanul fetrengtem éjszakákön át ágyamban, étvágyom láthatólagalább szállott, szímem hanyatlott és testi eröm egyre fogyott. A fent nevezett teának 4 heti használata után szenvedésemtől nemcsak teljesen megszabadultam, hanem most is teljesen ment vagyok, mikor 6 éven át nem iszom teát; egész testi állapotom is javult. Erősen meg vagyok győződve, hogy bárki, a ki hasonló bajban e teához folyamodik, annak feltalálóját Wilhelm Ferencz urat, mint én, áldani fogja.

Kiváló tisztelettel

Butschin Streitfeld grőfné,
fűhadnagyné.

Kapható minden gyógytárban.
főraktár:

Kőszegen: **Niehold Mihály**
gyógyszerész úrnál (Csacsánovits-fele gyógyszerter.)

Feigl Gyula

könyvnyomdász
Kőszegen, Várkör 81. sz.

Elvállal mindennemű nyomdász munkákat, kívánatra:

egyszerűbb, vagy diszesebb
kiállításban

a legolcsóbb árak mellett.

Kiadóhivatala a

„KŐSZEG ÉS VIDÉKE“

című lapnak, hol hirdetések a legjutányosabb áron felvételnek.